

УДК 336.719
JEL Classification: G21, G24, D53, F65

DOI: 10.37332/2309-1533.2020.3-4.9

Рибак О.М.,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування,
Пуськов Д.О.,
Національний авіаційний університет

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ БАНКІВ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

Rybak O.M.,
*can.d.sc.(econ.), assoc. professor, associate professor
at the department of finance, banking and insurance,*
Puskov D.O.,
National Aviation University

RESTRUCTURING OF PROBLEM LOANS OF BANKS IN TIMES OF CRISIS

Постановка проблеми. Непрогнозовані деструктивні ендогенні та екзогенні фактори сучасних фінансових відносин в цілому та банківського сектору зокрема зумовлюють цілу низку питань, що потребують негайного вирішення. Серед них особливого значення набула проблема прострочення кредитів та їх неповернення. Проблемні кредити, як вагомий чинник дестабілізаційних процесів у банківській сфері, створюють системні ризики даного сектору економіки, знижують якість кредитних портфелів, завдають збитків, спричиняють банкрутство банківських установ, що, в свою чергу, сповільнює, а іноді і нівелює на достатньо тривалий період систему розподілу та перерозподілу капіталу. На сьогодні, не один банк не може бути забезпечений від виникнення у кредитному портфелі проблемної заборгованості, яка за відсутності належної реакції менеджменту, може призвести до істотних збитків на рівні депозитної корпорації та навіть вплинути на загальну фінансову систему на рівні регіону, держави чи навіть міжнародному рівні.

В умовах кризових явищ, у зв'язку зі значним погіршенням платоспроможності позичальників, для уникнення спорів та судових процедур, які не влаштовують клієнтів, а також призводять до значних витрат банківських установ, одним з найдієвіших механізмів врегулювання проблемної заборгованості стає реструктуризація, що спрямована на оптимальне врахування інтересів усіх учасників кредитного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність, причини виникнення проблемних кредитів та методи їх реструктуризації у своїй науковій діяльності досліджувала низка українських та зарубіжних вчених, зокрема: Т. Болгар [1], В. Новіков, В. Крилова, М. Ніконова [2], С. Аржевітіна та Т. Остапишин [3], О. Лапко [4], К. Азізова, Є. Полтавська [5], І. Осадчий [6], М. Свешнікова [7] та інші. Попри велику кількість напрацювань у цій сфері, питання ефективного управління проблемними кредитами в Україні на фоні кризових процесів розглянуто досить фрагментарно, а, отже, залишається актуальним і потребує подальших досліджень.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз сучасного стану проблемної заборгованості банків України, дослідження методів реструктуризації проблемних кредитів та пошук шляхів щодо її оптимізації в умовах кризових явищ.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні багато підприємств та фізичних осіб опинилися під впливом фінансової кризи, яка суттєво вплинула на їх платоспроможність. Позичальники виявилися не в змозі розраховуватися за своїми зобов'язаннями перед кредиторами, що призвело до збільшення частки проблемної заборгованості. Наявність значної частки проблемної заборгованості є чинником ураження банківської системи та передумовою неможливості розвитку банківського кредитування в період фінансової кризи.

Підсумовуючи визначення відомих науковців [1-5], можна стверджувати, що проблемний кредит – це кредит, за яким у певний термін, чітко визначений у кредитному договорі, не здійснено один чи декілька платежів, з різних причин (насамперед, через погіршення фінансового стану боржника) та виникає загроза втрати (повної або часткової) коштів за кредитним зобов'язанням, що можуть спричинити збитки банку.

Варто підкреслити, що Міжнародний валютний фонд визначає термін (понад 90 днів) після якого, у разі не повернення відсотків або тіла, кредит (згідно умов кредитного договору) вважається проблемним.

Проблемні кредити призводять до таких негативних явищ, як: зниження рівня рентабельності, ліквідності, розбалансованості активів та пасивів, скорочення регулятивного капіталу, ускладнення рекапіталізації, зниження кредитних рейтингів та інвестиційної привабливості банківської установи.

Банківська діяльність завжди пов'язана з кредитним ризиком, а поява проблемної заборгованості свідчить про його настання. Тому, кожен банк має у своїх активах проблемні кредити, особливо у кризові періоди. Отже, виникає питання щодо можливо допустимого рівня проблемних кредитів у кредитному портфелі, що особливо негативно впливає на діяльності банку в період криз.

Як зазначає Д. М. Гридчук: «для іноземних банків у докризовий період прийнятним вважався обсяг проблемних позик, що не більший за 3% від загальної кількості виданих кредитів, а питома вага списаних кредитів у загальній величині виданих – від 0,25% до 0,75%. Якщо частка проблемної заборгованості перевищує бар'єр на рівні 7%, то становище банку визначається як кризове» [3].

Негативним явищем кредитного ринку України є значна частка недіючих кредитів. Стрімке зростання таких позик у період з 2015 року до 2018 року було спричинено політичними та економічними дисбалансами, зниженням обігу та обсягів виробництва основних галузей, девальвацією гривні, що призвело до погіршення платоспроможності позичальників. Так, за 2015–2018 рр. обсяг проблемної заборгованості зріс на 417,5 млрд грн (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка часток резервів за активними операціями та недіючих кредитів з 2015 р. до 1 кв. 2020 р.

Джерело: розроблено авторами на основі [8; 9]

З початку 2019 року тенденція почала покращуватися, за рахунок стабілізації валютного курсу, жорсткої монетарної політики НБУ, збільшення доходів населення, більш ефективного застосування методів управління проблемними кредитами. Загальна сума проблемних кредитів зменшилась та склала 530,8 млрд грн у 2019 р., однак вже станом на 1-й квартал 2020 р. зросла на 8,4%, про що свідчать дані діаграми, сформовані за наростаючим підсумком.

Зростання частки проблемних кредитів в кредитних портфелях банків потребує збільшення суми відрахувань у резерв на можливі кредитні збитки. Чим більші суми відрахувань при формуванні резерву за кредитними операціями, тим менш ефективно використовується капітал банку, при цьому, зростання витрат на адміністрування проблемної заборгованості посилює зазначений ефект.

Впродовж 2017–2018 рр. частка проблемних кредитів становила понад 52%, частка резервів близько 50%, що свідчить про серйозні проблеми у сфері кредитування. У 2019 році ситуація дещо покращилась, величина проблемних кредитів знизилась на 4,49% порівняно з 2018 р., однак на квітень 2020 р. спостерігається зростання недіючих позик, частка яких склала 48,92%, обсяг резервів становив 47,68%.

Таким чином, значна частина проблемних кредитів у кредитному портфелі банків стримує розвиток банківської системи України. Зниження рівня такої заборгованості відбувається повільними темпами, а в умовах поширення світової фінансової кризи прогнозованим є значне підвищення обсягів таких кредитів.

На рівень проблемної заборгованості банків мають змогу впливати: по-перше, банки в особі

акціонерів, членів правління, аналітичних підрозділів; по-друге, спілки та інші об'єднання банків, що покликані захищати інтереси кредиторів з окремих питань; по-третє, держава – в особі Національного банку України, інших органів контролю, комітетів Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України [3].

Національний банк рекомендує за необхідності реагувати на фінансові негаразди клієнтів, які зумовлені пандемією. Для цього НБУ розіслав документ комерційним банківським установам з визначеними рекомендаціями для співпраці з боржниками і запровадив на тимчасовій основі особливі умови «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями». Згідно з новим умовами, позики, що були дійсні на 1 березня 2020 р. та з ними проведена реструктуризація до кінця вересня 2020 р., не будуть такими, на які поширюються окремі ознаки дефолту позичальника [12].

Зазначені заходи не вирішують поставлене питання в цілому, а тільки нівелюють загострення на певний період часу. Одним з найефективніших традиційних методів зменшення частки проблемних кредитів у кредитному портфелі, особливо в умовах кризових явищ в економіці, є реструктуризація. Так, Т. М. Болгар вважає, що реструктуризація проблемних кредитів – передбачений законодавством та нормативно керований комплекс заходів банку, спрямований на врегулювання кредитної заборгованості та адаптований до поточної платоспроможності боржника [1]. О. О. Лапко визначає реструктуризацію кредитів як зміну істотних умов за первісною угодою шляхом укладання додаткового договору з клієнтом у зв'язку з фінансовими труднощами та необхідністю створення сприятливих умов для виконання ним зобов'язань за кредитом [4].

Реструктуризація, поряд з іншими методами роботи з проблемною заборгованістю, має низку суттєвих переваг: 1) зменшення суми платежу за кредитом на термін, який потрібен для відновлення фінансового стану боржника; 2) відтермінування та розподіл заборгованості на певний термін, якщо не має можливості погасити простроченні платежі; 3) відсутність витрат на стягнення боргу (робота з колекторами, факторинговими компаніями, судові витрати); 4) збереження позитивної кредитної історії позичальника та клієнтської бази банку.

Виділяють наступні методи реструктуризації проблемних кредитів:

– пролонгація кредиту (полягає у продовженні строку дії кредитного договору з метою зниження кредитного навантаження для позичальника за рахунок зменшення суми щомісячного платежу);

– кредитні канікули (банк може погодитися на пільговий період, під час якого змінюються істотні умови кредитного договору, тимчасово відкладається вимога до позичальника здійснювати обов'язкові платежі за користування кредитом. Виплата відсотків або тіла кредиту може бути перепланована у відповідності до грошових потоків позичальника);

– зниження відсоткової ставки за користування кредитом (такий варіант є особливо привабливим для клієнтів, які отримали позичку в іноземній валюті. Проте по закінченню строку дії кредитного договору ставка може підвищуватися, що в деякій мірі компенсує недоотриманий банком прибуток);

– конвертація валютного кредиту (передбачає конвертування валютного кредиту в гривневий та дає можливість нейтралізувати валютний ризик. Залежно від валютного курсу та нової процентної ставки в цьому методі можуть бути зацікавлені як позичальник, так і банк);

– переведення кредиту з класичної схеми на анuitет (дозволяє знизити суму щомісячного платежу на початку виплати кредиту. Економія може складати 15-25% щомісячних платежів для позичальника та збільшить загальну суму виплачених відсотків за кредитом. Таким чином даний метод цікавить в першу чергу банк, однак під час кризи може бути доцільним і для позичальника);

– рефінансування позичальника (застосовується до боржників, які мають задовільний фінансовий стан та добру кредитну історію, але через нестачу власних грошових коштів не можуть повністю віддати кредит у терміни, зазначені в кредитному договорі);

– переведення боргу на іншу особу (оформлюється угодою між первинним позичальником, новим боржником та банківською установою. В угоді визначається сума кредиту, підстави його виникнення, забезпечення за ним та відповідальність сторін. При підписанні такої угоди також можливе оформлення нового договору забезпечення);

– скасування пені та штрафних санкцій (найчастіше застосовується поряд з іншими методами реструктуризації проблемної заборгованості);

– міжбанківське кредитування (полягає у кредитуванні іншим банком позичальника при неможливості виконання зобов'язань за договором власними грошовими ресурсами; такий метод характеризується обмінним потенціалом, що пов'язано з високою ризиковістю надання нового кредиту).

На основі аналізу літературних джерел та практичного досвіду роботи депозитних корпорацій складено табл. 1, що характеризує вплив методів реструктуризації проблемних кредитів на позичальника та на банківську установу.

До наведених даних варто додати, що обов'язковою умовою здійснення реструктуризації заборгованості є підтвердження фінансових проблем позичальника. Для цього клієнт повинен надати

документи, що не в змозі оплачувати кредит. Процедура фінансової реструктуризації може бути ініційована як позичальником, так і банківською установою. Така процедура не передбачає звернення до судових органів.

Таблиця 1

Вплив методів реструктуризації на позичальника та банк

Метод реструктуризації	Вплив на позичальника	Вплив на банк
Пролонгація кредиту	Зменшення базових щомісячних платежів за кредитним договором	Отримання банком прибутку у вигляді процентів за рахунок більшого терміну кредитування
Кредитні канікули	Тимчасове зменшення боргового навантаження	Відсутність втрат. Гальмування процесів погіршення якості портфеля кредитів
Зниження відсоткової ставки за користування кредитом	Зацікавленість клієнта з огляду зниження обсягів витрат за користування кредитними коштами	Недоотримання прибутку порівняно з очікуваним від початкової кредитної угоди
Конвертація валютного кредиту	Залежно від нової ставки за кредитом та поточного валютного курсу може принести істотне підвищення боргового навантаження чи його зменшення	Можливість отримання банком додаткового прибутку за умов значного підвищення процентної ставки за користування кредитом у національній грошовій одиниці
Переведення кредиту з класичної схеми на ануїтет	Однакова сума сплати за кредитом протягом усього договору кредитування, але сума переплати більша, ніж за «класичною» схемою	Отримання банком додаткового прибутку у вигляді відсотків за користування кредитом
Рефінансування позичальника	Погашення проблемної частини боргу за умов видачі додаткових кредитних коштів (збільшення ліміту кредитування)	Збільшення кредитних обсягів. Отримання додаткового прибутку. Однак, значна ризикованість при кредитуванні позичальника, DPD (показник кількості днів прострочення) якого поступово погіршується
Переведення боргу на іншу особу	Звільнення клієнта від кредитних зобов'язань. Однак, перехід права власності на предмет заставного майна до інших осіб	Оновлення DPD. Покращення якості загального портфеля кредитів. Підтримання високих позицій комерційного банку в зовнішньому середовищі
Скасування пені та штрафних санкцій	Зацікавленість позичальника через абсолютне зменшення виплати за боргом. Використання у комбінації з іншими методами підвищує імовірність погодження з ними позичальників	Відсутність суттєвих збитків у разі ефективного розрахунку процентної ставки
Міжбанківське кредитування	Тимчасове зменшення боргового навантаження на позичальника, однак у подальшому може мати негативний ефект, оскільки підвищується загальна сума виплат за користування кредитними коштами	Можливість повернення тіла кредиту та отримання процентних доходів у повному обсязі згідно з умовами початкового договору

Джерело: розроблено авторами на основі [1; 5; 6; 7]

При цьому, одним з головних нормативно-правових документів, що регулює відносини, що виникають у процесі реструктуризації проблемних кредитів є Закон України «Про фінансову реструктуризацію» [10], прийнятий у 2016 році та спрямований на створення дієвого механізму реструктуризації заборгованості підприємств України та досудової санації.

Однак, станом на сьогодні значна кількість банківських установ частіше застосовує стягнення застави, ініціювання банкрутства боржника та перепродаж заборгованості колекторським фірмам, що безумовно прискорює вирішення питання проблемних кредитів, однак негативно впливає як на подальшу роботу депозитних корпорацій, так і на загальні макроекономічні показники держави через її суб'єктів господарювання [11].

Користуючись закордонним досвідом, можна сказати, що в умовах кризових явищ реструктуризація виявилася одним з найоперативніших методів зниження ризиків для банку та можливістю відновлення платоспроможності боржника.

Серед основних методів реструктуризації найбільш поширеними в США є зниження відсоткових ставок, зменшення основної суми кредиту, пролонгація позики; у Мексиці – збільшення терміну кредитування, пролонгація суми кредиту; в Аргентині – зниження відсоткових ставок, конвертація валюти позики тощо [12].

Найчастіше іноземні банки здійснюють реструктуризацію саме іпотечних кредитів. У Болгарії, Угорщині та Чехії питанням реструктуризації безпосередньо займаються державні агентства з управління проблемною заборгованістю [13].

За основу управління проблемною заборгованістю в Японії покладені жорсткі антикризові заходи, сформовано гарантії для кредитування розвитку малого бізнесу. В Канаді для управління проблемними активами використовуються цільові програми, а антикризові заходи не застосовуються. У Швеції, Фінляндії, Литві держава не втручається в управління проблемною заборгованістю банків [12].

Однак в Україні через високу кількість бюрократичних процедур та загальних проблем і питань роботи Феміди реструктуризація й використання відповідних цільових програм залишаються непопулярними. Також варто додати, що, не зважаючи на наявність пільг для учасників реструктуризації, нечіткість механізму їх надання значно ускладнює процес.

Значного поширення в окремих країнах світу набули компанії з управління активами (КУА), що здійснюють управління проблемними боргами та мають назву – КУА з реструктуризації. Ці компанії зазвичай створюють на тривалий строк та спрямовують на зниження платіжного навантаження позичальника, шляхом відстрочки на певний термін платежів за кредитом, виплата яких стала надто складною або взагалі не можливою унаслідок кризового стану у країні [2]. Процес реструктуризації починається з передачі вимог до КУА, що згруповані у активи, які можуть бути реструктуризовані, та безнадійні кредити, за якими щодо боржників буде здійснено процес банкрутства. Основною метою функціонування таких компаній є поновлення платежів клієнтів за проблемними кредитами. Після відновлення кредитоспроможності боржника передбачається, що КУА повертає позику для подальшого обслуговування до банківської установи. У міжнародній практиці такі КУА засновувалися, насамперед, у Фінляндії, Гані та Швеції.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що на сучасному етапі розвитку банківської системи в умовах загострення фінансової кризи необхідним є пошук дієвих механізмів управління проблемною заборгованістю та підтримки належного рівня якості кредитного портфеля банківських установ.

У статті розглянуто такий механізм мінімізації рівня проблемних кредитів, як реструктуризація. Визначено, що процедура реструктуризації потребує подальшого удосконалення упорядкованих правил та єдиних вимог до організаційних засад її впровадження. Здійснення такої процедури повинно відбуватися на системній основі, за єдиними правилами та розповсюджуватися на всі банківські установи.

Зважаючи на світовий досвід проведення реструктуризації проблемної заборгованості та низку невирішених проблем, які існують у сучасній банківській практиці в Україні, запропоновано впровадження наступних заходів:

- максимально повне використання наявного інструментарію щодо реструктуризації проблемної заборгованості та розробка індивідуальних умов застосування процедури реструктуризації для окремого позичальника шляхом впровадження комбінованих (змішаних) методів реструктуризації проблемних кредитів, які б поєднували у собі декілька звичайних методів, відповідно до особливостей ситуації погіршення платоспроможності боржника;

- вдосконалення законодавчо-нормативної бази з питань реструктуризації проблемної заборгованості в частині надання податкових пільг, можливого порядку реструктуризації та регулювання прав і обов'язків кредиторів та позичальників;

- створення окремого підрозділу в банківських установах, робота якого буде зосереджена на виборі найоптимальніших методів та сценаріїв реструктуризації проблемних кредитів і моніторингу за даним процесом;

- впровадження на рівні держави збалансованої процедури реструктуризації кредитів, надання державних гарантій клієнтам, які потрапили у скрутне становище, пов'язане з фінансовою кризою;

- розробка на законодавчому рівні ефективного механізму продажу проблемних активів комерційних банків, за рахунок запозичення міжнародного досвіду, а саме створення компаній управління активами з реструктуризації, компаній з викупу недіючих кредитів тощо;

- застосування автоматизованих методів виявлення проблемної заборгованості в банках, що дозволить зменшити кількість наявних помилок, виключить людський фактор та підвищить якість кредитного процесу;

- організація реєстру великих кредитів, які можуть бути потенційно небезпечними для стійкості всієї банківської системи, що дасть можливість інформувати банківські установи та органи нагляду за банківською діяльністю про виникнення значних кредитних ризиків.

Запропоновані заходи нададуть можливість досягти позитивної динаміки в роботі з проблемними кредитами як на рівні банків, так і на рівні держави дозволять оперативно реагувати на непрогнозовані ендегенні та екзогенні деструктивні фактори та мінімізувати ризики їх впливу на основні фінансово-економічні показники депозитної корпорації. В перспективі подальших досліджень є розробка програми оптимізації кредитних операцій банку з урахуванням впливу деструктивних факторів та процесів.

Література

1. Болгар Т. М. Проблемні кредити у банківській діяльності в умовах фінансової кризи : монографія. Кременчук : Видавництво ПП Щербатих О. В., 2013. 372 с.
2. Новіков В. Практика роботи з проблемними активами банків: світовий досвід і реалії України. *Вісник Національного банку України*. 2013. № 4. С. 15-21.
3. Аржевітін С. М., Остапшин Т. П. Кредитний менеджмент у банку: підручник / за заг. ред. С. М. Аржевітіна та ін. ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2017. 499 с.
4. Лапко О. О. Сучасні методи реструктуризації кредитів, наданих в іноземній валюті. *Фінансовий простір*. 2015. № 3. С. 30-39.
5. Азізова К. М., Полтавська Є. О. Дослідження методів управління проблемними кредитами банку. *Вісник Міжнародного слов'янського університету*. Сер. : Економічні науки. 2013. Т. 16. № 1-2. С. 102-110.
6. Осадчий І. Шляхи вдосконалення роботи з проблемними активами банків України. *Вісник Української академії банківської справи*. 2011. № 1. С. 39-44.
7. Свешнікова М. В. Шляхи вдосконалення роботи банку з проблемними кредитами. *Управління розвитком*. 2013. № 15. С. 55-57.
8. Основні показники діяльності банків. URL: <https://index.minfin.com.ua/banks/stat/> (дата звернення: 10.04.2020).
9. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих активів в цілому по системі. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/NPL_AO_2020-04-01.xlsx (дата звернення: 16.04.2020).
10. Про фінансову реструктуризацію : Закон України від 14.06.2016 р. № 1414-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19?lang=ru> (дата звернення: 10.04.2020).
11. Соловей Н. В. Аналітичні дослідження фінансових результатів діяльності підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*: зб. наук. пр. 2019. Вип. 2(64). С. 50-54.
12. Прийдун Л. Оцінка зарубіжного досвіду мінімізації рівня проблемної заборгованості у кредитних операціях банків. *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*. 2011. № 16. С. 201-209.
13. Коць О. О. Сутність проблемних кредитів банків та управління ними. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск № 22. С. 806-810.

References

1. Bolhar, T.M. (2013), *Problemni kredyty u bankivskii diialnosti v umovach finansovoi kryzy* [Problem loans in banking in the financial crisis], monograph, Vydavnytstvo PP Shherbatych O. V., Kremenchuk, Ukraine, 372 p.
2. Novikov, V. (2013), "Practice of working with problem assets of banks: world experience and realities of Ukraine", *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 4, pp. 15–21.
3. Arzhevitina, S.M. and Ostapushyn, T.P. (2017), *Kredytnyi menedzhment u banku* [Credit management in the bank], textbook, M-vo osvity i nauky Ukrainy, DVNZ "Kyiv. nats. ekon. un-t im. Vadyma Hetmana", KNEU, Kyiv, Ukraine, 499 p.
4. Lapko, O.O. (2015), "Modern methods of restructuring loans in foreign currency", *Finansovyi prostir*, no. 3, pp. 30-39.
5. Azizova, K.M. and Poltavska, Ye.O. (2013), "Research of bank loan problem management methods", *Visnyk Mizhnarodnoho slovianskoho universytetu*. Ser. : Ekonomichni nauky, vol. 16, no. 1-2, pp. 102-110.
6. Osadchyi, I. (2011), "Ways to improve the work with problem assets of Ukrainian banks", *Visnyk Ukrainkoi akademii bankivskoi spravy*, no. 1, pp. 39–44.
7. Svieshnikova, M.V. (2013), "Ways to improve the bank's work with problem loans", *Upravlinnia rozvytkom*, no. 15, pp. 55-57.
8. Ministry of Finance of Ukraine (2020), The main indicators of banks, available at: <https://index.minfin.com.ua/banks/stat/> (access date: April 10, 2020).
9. National Bank of Ukraine (2020), "Volumes of active operations and the share of non-operating assets in the system as a whole", available at: https://bank.gov.ua/files/stat/NPL_AO_2020-04-01.xlsx (access date: April 16, 2020).
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "On financial restructuring" dated 14.06.2016 no. 1414-VIII, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19?lang=ru> (access date: April 10, 2020).
11. Solovei, N.V. (2019), "Analytical researches of financial results of activity of the enterprise", *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka"*, Zb. nauk. pr., iss. 2(64), pp. 50-54.
12. Pryidun, L. (2011), "Assessment of foreign experience in minimizing the level of problem debt in credit operations of banks", *Ukrainska nauka: mynule, suchasne, maibutnie*, no. 16, pp. 201–209.
13. Kots, O.O. (2018), "The essence of problem loans of banks and their management", *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky: elektronne naukove vydannia*, iss. 22, pp. 806-810.